

III
HC-14935
1936
1-4

КАТОЛИЦЬКА А К Ц І Я

1

З М І С Т

Др. М. Дзерович: Праця Католицької Акиї на нашім ґрунті. — *Мср. Ю. Редько:* Школа й релігійне виховання. — *о. Ю. Дзерович:* Коедукація в світлі католицьких засад. — *о. П. Дзедзик:* Джерела сили та орудники світського апостола. — *Др. М. Дзерович:* Наше стзновище. — В справі „Союзу Українок“. — Католицька Акція в світі. — Нові книжки. — Важніша література про К. А. і теми з нею звязані. — Хроніка.

Л Ъ В І В

1 9 3 6

III

536 14.935

1936-4

THE
JOURNAL
OF
THE
ROYAL
ANTHROPOLOGICAL
INSTITUTE
OF GREAT
BRITAIN
AND
IRELAND
VOLUME
LXX
PART I
1940

6 8 0 1

6 8 1 8

№ 1-2, 3/4,

(NN° 3)

КАТОЛИЦЬКА АКЦІЯ

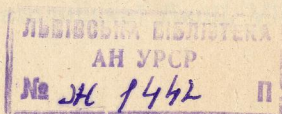
ВІСНИК ГЕНЕРАЛЬНОГО ІНСТИТУТУ КАТОЛИЦЬКОЇ АКЦІЇ ГР.-КАТ. ГАЛ. ЦЕРК. ПРОВІНЦІЇ

РІЧНИК I—III

1934 — 1936

Л Ї В І В

1936

Показчик змісту

Римські цифри по заголовках вказують порядкові числа (1—9) вістника „Католицька Акція“ за 1934—1936 рр., а арабські — сторінки.

I. Статті

- Братик Іван*, За долю найбідніших, VIII—IX., 35.
- Глинка Лев д-р о.*, Завдання Католицької Акції відносно подружжя та родини, VII., 11.
- Початок подружжя в світлі наукових дослідів та св. Письма, IX., 6.
- Глібовицький В.*, Бій за нове завтра, VII., 15.
- За релігійні основи світогляду укр. студентства, VIII., 12.
- Годунько О. о.*, З актуальних завдань Католич. Акції, VIII—IX., 23.
- Горчинський Омелян о.*, Апостольство недужих, VIII—IX., 15.
- Данилевич Роман*, За творче молоде українське покоління, V., 13.
- Демко Ст. о.*, Думки про Католицьку Акцію, III., 18.
- Дух Католицької Акції, IV., 14.
- Дзедзик Петро о.*, Джерела сили та орудники світського апостола, VI., 11., VII., 23.
- Чи світські люди дозріли до праці в Кат. Акції VIII—IX, 38.
- Дзєрович Маркіян д-р*, „Жінка“, III., 8.
- З перспективи одного року (декілька рефлексій в жіночій справі), IV., 11.
 - Наше становище (на маргінесі подій в Головному Виділі „Союзу Українок“), VI., 12.
 - Перед Жіночим Конгресом, I., 6.
 - Після Українського Жіночого Конгресу, II., 9.
 - Праця Католич. Акції на нашій ґрунті, VI., 1.
 - Українська нація і Католицька Акція, V., 1.
 - Чистка (Рефлексії у звязку з останніми подіями в Централі „Союзу Українок“), V., 19.
 - Занедбаний обов'язок, VIII., 1.
- Дзєрович Юліян о.*, Коедукація в світлі католицьких засад, VI., 8.
- † *Іван, Єпископ-пом. львівський*, Жіночий рух у світлі папської енцикліки про „Християнське подружжя“ „Casti connubii“ з 1930 р., III., 1.
- Завдання нашої Католицької Акції, I., 2.
 - Католицька Акція й політика, II., 1.
- Ісаїв Петро мр.*, Виховання характерів, VII., 18.
- Конрад Микола д-р о.*, Католицька Акція і суспільне питання, VII., 5.
- Маркевич Йосафат ЧСВВ. о.*, Нерозв'язана проблема. Рефлексії на „місяць доброї преси“, V., 6.
- Назарко Іриней ЧСВВ. о.*, Католицька Акція і харитативна акція, IV., 17, V., 17.
- Пій, Папа XI.*, Методи праці Католицької Акції, VII, 1.

Редько Ю., Наше вчора, сьогодні й завтра, III., 14.

— Нові основи під нове життя, I., 8.

— Школа й релігійне виховання, V., 15, і VI., 5.

Світова Вистава Католицької Преси в Ватикані, IV., 1.

Тишинська Є., Участь жіноцтва в Католицькій Акції, VII., 13 і VIII., 29.

Філяс Осип д-р — Дзерович М. д-р, Велика прогалина, VII., 22.

Хабурський Степан о., До молоді про Католицьку Акцію (реферат), IV., 6.

Хліборобський Вишкіл Молоді в праці Парохіяльних Кружків КАУМ на селах I., 12.

Ч. Я. о., Друковане слово й Католицька Акція VII., 7.

— Бій за добру пресу VIII—IX., 24.

Янович Ксеня, Дещо про Католицьку Акцію Української Жіночої Молоді I., 10.

II. Бібліографія

Арамис, Що католикові читати? II., 13, III., 23, IV., 19.

Важніша література про Католицьку Акцію і теми з нею зв'язані VI., 21.

Наші завваги та вияснення до спису „добрих, можливих, сумнівних та злих книжок“ V., 21

Книжки й журнали надіслані до редакції VII., 30, VIII—IX., 40.

Нові видання II., 23

Нові книжки IV., 23, VI., 20, VII. 29, VIII—IX., 39.

III. Інше

Афоризми I., V.

Від Видавництва I. 1.

В справі полеміки VI., 16.

В справі пропаятних таблиць Свята „Українська Молодь Христові“ IV., 24.

В справі „Союзу Українок“. Домагання Українського Католицького Жіноцтва VI., 16.

Католицька Акція в світі II., III., IV., VI

Католицька Акція в Службі Христа — Царя (пригадка) IV

Католицький рух у світі VIII., IX.

Конкурс VII., 32.

Конституційний Статут Католицької Акції Гр.-Кат. Галицької Провінції I. 16.

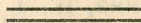
Правильник Генерального Інституту Католицької Акції II., 20.

Правильник Деканальної Католицької Акції I., 20.

Правильник Епархіяльного Інституту Католицької Акції I., 18.

Правильник Парохіяльної Католицької Акції I., 21.

Хроніка I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII—IX.

КАТОЛИЦЬКА АКЦІЯ

ВІСНИК ГЕНЕРАЛЬНОГО ІНСТИТУТУ КАТОЛИЦЬКОЇ АКЦІЇ ГР.-КАТ. ГАЛ. ЦЕРК. ПРОВІНЦІЇ

РІК III.

ЛЬВІВ, СІЧЕНЬ — БЕРЕЗЕНЬ 1936.

ЧИСЛО 1 (6)

З М І С Т: *Др. М. Дзерович*: Праця К. Акції на нашім ґрунті. — *Мр. Ю. Редько*: Школа й релігійне виховання. — *о. Ю. Дзерович*: Коедукація в світлі католицьких засад. — *о. П. Дзедзик*: Джерела сили та орудники світського апостола. — *Др. М. Дзерович*: Наше становище. — В справі „Союзу Українок“. — Католицька Акція в світі. — Нові книжки. — Важніша література про К. А. і теми з нею зв'язані. — Хроніка.

Др. М. Дзерович

ПРАЦЯ КАТОЛ. АКЦІЇ НА НАШІМ ҐРУНТІ

Коли хочемо говорити про Католицьку Акцію серед українського народу, мусимо здати собі справу із засадничих елементів, потрібних для глибшого зрозуміння цієї справи. Першзавсе мусимо зрозуміти, що Католицька Акція як така є, як каже св. Отець Пій XI., „участю світських в єрархічнім апостольстві католицької Церкви для оборони релігійних і моральних засад, заразом для розвитку здорової і хосенної суспільної акції під проводом церковної Єрархії, незалежно і понад всякі політичні партії в цілі відновлення католицького життя в родині і суспільності“. Це перший і основний елемент, який треба не лише механічно зрозуміти, але який слід кожному, хто хоче йти за її покликом і стати світським апостолом у час сучасного лихоліття, внутрішньо пережити, щоб усяке діяння, що виходить з душі, мало санкцію дійсного апостольського покликання. Хто хоче пізнати суть Католицької Акції, хто хоче набрати того нового духа, що його так дуже треба для віднови внутрішнього життя не тільки одиниці, але й цілої людської збірноти в усіх найбільше складних ділянках життя, відсилаю його до відповідної літератури, якої список найдуть читачі в цьому числі.

Другим елементом, що його слід пізнати, щоб перевести в життя теоретичні засади Католицької Акції, це зрозуміння практичних форм, в яких має проявитися діяльність Католицької Акції в даному середовищі, себто для нас, українців, у Галицькій Церковній Провінції. Над цєю точкою не потребую довго розводитись, бо це станеться вже в найближчому майбутньому після офіційального проголошення організації і введення в життя товариств, що будуть покликані до реалізації Католицької Акції серед українського народу. Тут вистане тільки сказати, що Католицька Акція, як школа відновлення призабутого та лібералізмом пониженого світогляду, вимагає зорганізування спеціальних осередків, що стануть немовби кузнею, що гартуватиме серце й розум людей силою Христової науки. Чисто механічний поділ тих осередків, що його прийняв увесь світ, а саме поділ на осібні товариства мужчин, жінок, мужеського і жіночого доросту, зовсім зрозумілий. Цей поділ логічний і ясний, коли взяти під увагу потребу цілком іншого підходу до старших і до молодших, до питоменностей муж

чин і жінок. Якщо йде про саму працю в згаданих товариствах, про її методику, про її напрям, то треба буде підняти для українського народу цілком специфічні засоби, що відповідатимуть відмінній організації української психіки, що нас відрізняє від усіх ближчих і дальших сусідів. Ясно з цього виходить, що хоча Католицька Акція на українському ґрунті затримає механічний поділ на зразок інших народів, то проте випрацює зовсім питомі для себе організаційно-педагогічні засоби, що зроблять її для цілої нації загальною приступною, близькою українській душі та милою українському серцю. Коли так станеться, можна сподіватися, що й український народ з повною любов'ю віднесеться до цієї могутньої струї, що серед інших націй стихійно опановує мільйони душ, виснажених і зневірених усілякими фальшивими науками, і часом дуже майстерними, але для людської душі погубними філософічними системами.

Не вводитиму глибше в практичне розв'язання цього другого елементу, бо він буде до найдальших подробиць представлений у чергових числах „Католицької Акції“. В нинішній статті хочу розглянути останній елемент, себто підложжя, на якому має розвинутися й зацвісти буйним життям Католицька Акція. Ми українці греко-католики, що живемо в Галицькій Церковній Провінції, є в найліпшому випадку ледве одною семою частию великого українського народу. Не наводитиму тут історії нашої греко-католическої Церкви, не пригадуватиму всіх моментів із життя наших братів із Забруча, а вдоволься ствердженням сучасного стану, сучасної дуже болючої дійсності, що зависла над нашим народом не тільки під оглядом політичним, але перш за все, — що нас цікавить у Католицькій Акції — під оглядом церковним.

Хоч як прикро заглиблюватися у причини наших вікових невдач, то проте треба це зробити. Так, як від доброго розпізнання хвороби в хорому тілі залежить доцільне лікування, так від точного пізнання психічних недостатків українського національного колективу залежить правильний вибір шляху напрям й лікування зла.

Український народ, як відомо незвичайно здібний, видав із себе багато умів, що вирости понад пересічний рівень і здобули чималі досягнення в усіх ділянках людської культури. Мали ми серед нас великих поетів, що виспівали з напоєного горем серця недолю української нації. Мали ми й талановитих вождів, однак і їх небуденні здібності на жалю не вистарчили, щоб довести до організації і закріплення державних форм нації. Причина цього лежить у хибі психіки української маси, що її можна назвати неопанованою індивідуальністю. Колиб ми мали при наших національних талантах дрібну частину англо-германського духа, що розуміє вартість підпорядкування себе і своєї індивідуальності під загальні прикази, що виходять з вищих етичних мотивів, ми були б перші поміж слов'янськими народами.

Та запитаймо, чи справді не можна змінити душі майбутніх поколінь української нації, чи справді є зайвою витратою енергії робити заходи, щоб піднести етично-моральний рівень одиниці й цілого народу?! Саме життя дає на це відповідь. Погляньмо на нашу всенародні центральні економічні установи, що радують серце кожного українця! Бачимо, що їх розвиток та їх повага не спирається на духа української минулої отаманщини, а на духа зразкової комерсі-

яльної й особистої етики, що наказує підпорядкуватися усім співробітникам центральної в одну нерозривну, етично працюючу спільноту.

Хоч як тяжко прийшлося і приходиться до нині тій працюючій збірноті здобувати собі своїми суспільно-етичними вальорами повагу як серед своїх співробітників, так і серед громадянства, то всежтаки слідно на кожному полі і з кожним роком щораз більший поступ. Виходить з цього ясно, що є життєва школа, яка дає змогу повільно, але з успіхом змінити і наломлювати нашу питому несубординовану натуру до нових вимогів і створювати поволі новий, позитивний тип майбутнього українця. Та не всі члени народу мають змогу перейти цю тверду школу перебудови свого внутрішнього „Я“, не всіх може навчити етики, послуху, слухняности, підчинення себе загальним потребам такий чи інший суворий та справедливий директор фінансово-комерсіальної інституції і тому треба пригадати, чи нема змоги перешколити загальній нації та довести до того, щоб одно покоління, що стануло на вищому рівні, передавало свої нові етично-особисті вартості молодшій генерації?

Наведені вище гадки з незвичайною силою наказують розумові шукати за тими джерелами, з яких приплила б ідея і сила переміни сучасного невиробленого під ніяким оглядом українця на людину сталевого характеру, опертого на найвищі світоглядні ідеали, що їх випровадила католицька Церква на премісах Христової Науки. Бачимо з того, що ґрунт, на якому має розвинутися Католицька Акція, що має переорати нашу національну вдачу, є нині почвою дуже тяжкою, для якої здавалося б треба не слів, а залізного молота, що кував би в закамянілих і індивідуалізмом пережертх серцях нові правди. Тим молотом буде велика ідея Католицької Акції, що зможе, оскільки її допустимо до нашого серця — змінити наше внутрішнє обличчя і поставити нас у ряди культурних націй.

Коли приступаємо до будови якоїнебудь будівлі, стараємося підібрати здоровий будівельний матеріал, який дає запоруку, що ця будівля остійиться перед живловими силами, що діють на нашій землі. Якжеж перевірювати ми повинні людський матеріал, що з нього нація хоче будувати свою державу! Як високо під оглядом етики, моралі і характеру мусить стати не тільки інтелектуальний, але й фізичний пен ь народу, що має стати фундаментом великості нації?! Нам під сучасну пору треба в Галичині нової кадри людей, яких зовнішня і внутрішня структура буде така проста й ясна, як євангельські слова: „Так — так, ні — ні“, та які рівночасно емануватимуть зі себе духову енергію, оформлену стисло на принципах науки Христа, непомильно і непорушно перехованої до нині св. Церквою.

На галицькому ґрунті і тільки на ньому подумати можна про здійснення тих перемін нещасливих прикмет української психіки, бо ми маємо тут за волею Провидіння живу гр. кат. Церкву, яка одиноко є покликана до переведення серед нас Католицької Акції. Коли ми нині навіть з нашими хибами є предметом формальної зависти з боку наших братів зза сокальського кордону і Збруча, то завдячуємо це виключно нашій Церкві, що оживотворяла український народ Галичини завдяки непорушності підстав нашої гр. кат. Церкви опертої о Престол Петрового Наслідника, що є і Намісником Христовим. Живо можна собі представити, якою кольосаль-

ною атракційною силою стане вітка української нації Галичини, коли перейде під впливом Католицької Акції глибоку та доцільну внутрішню перемену, для всіх наших земляків, що не мають змоги ніяким способом в сучасну хвилину подумати про так високо етично поставлене перевиховання народу, яке дати може лише Христова наука і виплеканий на ній католицький світогляд! Хто мав нагоду говорити з нашими волиняками, з мешканцями Підляшшя і Полісся, хто зійшов у розмові з братами знад Дніпра на релігійно-світоглядіві теми, легко може запримітити, що ні одного з тих братів не захоплює і не загіриває поняття казньонного і царистично-російського передвоєнного православія, а зате багато з них бачить рятунок в унії східної Церкви з Римським Престолом.

Є це дійсно природне, бо кожна православна Церква сповняє не так післанництво Боже, як радше у першу чергу служить політичним цілям держави, від котрої всеціло залежить. Тим чином усі православні Церкви підпадають дуже скоро моральному розкладові, понижуючи і обезцінюючи тимсамим вартість моралі і християнського світогляду взагалі.

Є серед нас, галицьких українців, багато таких, що памятають, як незвичайно тяжко було серед нашого народу заціплювати модерний католицький світогляд, як перші піоніри цього світогляду були виставлені на загальне посміховище і глумливе відношення більшости громадян. Причиною цього були ті специфічні умовини, що в них розвивалася греко кат. Церква в Галичині. Нині цей час далеко поза нами. Переконавання, що християнізм і виеманований з нього католицький світогляд, до якого можна і треба признаватися прилюдно, нічим не противиться нашим суто українським поняттям, здобуває собі щораз більші права горожанства. Реасумуючи все повище згадане, треба сказати коротко, що:

I. Найвищий час усім, що відчувають повагу нинішнього часу та виїмкову ситуацію нашого українського народу взагалі, а галицької вітки зокрема, основно пізнати теоретичні прінципи Католицької Акції, користуючись усіми доступними джерелами.

II. Познайомитися докладно з усею організаційною сіткою Католицької Акції від найнижчої парохіяльної клітини до Союзів для цілої Галицької Провінції, щоби спрямувати всю наразі нескоординовану й розбиту акцію за відновлення душі поодинокого українського громадянина і збірної душі української нації в одно русло.

III. Усі, що вестимуть Католицьку Акцію, повинні з найповнішою консеквенцією памятати про субстрат, на якому прийдеться поширювати діяльність Католицької Акції. З цілим натиском треба звертати увагу на те, щоб ублагороднюючий вплив ідей Католицької Акції взяв у першу чергу на увагу всі негативні прикмети української душі. При тім треба памятати, що не вільно рішучо вести Католицьку Акцію так, щоб вона своєю організацією розбивала існуючу вже сітку всенациональних культурно-освітніх і прочих установ, бо не є ціллю Католицької Акції розбивати до теперішні, десятками літ найтяжчої праці найліпших синів українського народу зорганізовані інституції. Навпаки ціллю Католицької Акції є створити спеціальні центри, неначеб школи католицької ідеології, яких члени ублагороднюватимуть усі ті інституції, в яких самі будуть діяльними членами. Ця проблема, як належить виконати і в життя перевести статuti товариств, що творитимуть хребетний стовп Католицької Акції, є серед наших обставин дуже трудна і складна, і тому чергові числа Католицької Акції принесуть точні інструкції, що уможливллять кожному вести працю однаково на території цілої Провінції.

Коли всі відповідальні чинники, а перш за все Всечесніше Духовенство зверне увагу, прослідить і перестудіює докладно всі в Генеральному Інституті Католицької Акції опрацьовані директиви, не дійде ніколи до ніяких непорозумінь з поодинокими установами, а витворена гармонія і дружнє співжиття, що запанує в Провінції, незвичайно піднесе повагу і скріпить авторитет поодинокого священика, а тим самим усеї Церковної Єрархії.

Так як організатори Католицької Акції повинні пам'ятати про вище наведені напрямні, так і провідні громадяни й відповідальні за розвиток всенаціональних установ чинники, повинні точно слідкувати за тим, що офіційно „Католицька Акція“ подає до відома, щоб ніколи не приходило до непорозумінь, які мусять виринати, коли міряни згуртовані у всенаціональних установах наставлятимуться психічно до справ Католицької Акції не з офіційних і проголошених директив, а зі сплетень, або чистої фантазії, що впливатиме тільки із прінципальної неохоти займатися відбудовою Христового Царства в поодинокій і збірній душі українського народу.

Мср. Ю. Редько

ШКОЛА Й РЕЛІГІЙНЕ ВИХОВАННЯ

(Докінчення)

Позволю собі навести кілька характеристичних заяв моїх учнів:

1. „На мою думку підставовою прикметою людини є богобоязливість“ (І. П. з Комарна).

2. „По моїй думці найціннішою прикметою людини є побожність. Бо як хтось є побожний, то любить Бога, а хто любить Бога, той заховує Божі заповіді. Релігія вчить нас жити чесно, вона ублагороднює наші душі. Я тверджу, що хто має добре розвинену побожність, то має в собі всі добрі прикмети, тісно із собою зв'язані любов'ю Бога“. (М. О. зі Львова).

3. „Найціннішою прикметою людини є любов Бога й Батьківщини. Людина, що любить Бога, буде жити згідно з Божими заповідями, буде робити добре, з чого буде користь для неї і для загалу. Тісно з любов'ю Бога вяжеться й любов Батьківщини. Про людину, що вирікається свого народу, не можна сказати, що вона любить Бога. Бо може якраз Господь призначив цій людині жити серед цього народу і разом з ним зносити його хрести? А людина втекла від цих хрестів і через те не послухала волі Божої. А любити Бога — це значить сповняти Його волю. Людина, що любить Бога і свій нарід, буде все словна, точна і працююча. Визначаючися цими прикметами, вона сповнює Божу волю та причиняється до поліпшення долі свого народу“. (С. К. з Волині).

4. „Видається, що найліпшою прикметою людини є любов ближнього. Через любов ближнього доходить людина також до любови свого народу та Батьківщини“. (Ю. Б. зі Львова).

5. „Кожний чоловік повинен любити не тільки ближнього, але й ворога. Здається мені, що нема на світі гарнішого діла, як любов свого ворога. Прикладом цієї найбільшої любови є для нас сам Ісус Христос“. (Яр. М., з Жовківщини).

6. „Найціннішою прикметою людини є любов Бога. Вона є підставою всіх інших прикмет. Громадяни якоїсь держави, що відзначаються любов'ю

Бога, люблять один одного, шанують старших, виконують накази держави з любови до неї, нема між ними злодіїв і зіпсуття. Держава, що має таких громадян, не боїться жадного ворога, бо Господь Бог допомагає їм у всьому. Навпаки, в державі, де нема любови Бога, нема також любови родичів, почитання старших, на кожному кроці можна стрінутися зі злочинами. Така держава мусить упасти. Такою державою є ССРСР. Вона на око дуже могутня, але прийде день тріумфу Бога та загибелі грішників". (В. Ф., уроджений на Вел. Україні).

Ці вислови моїх учнів уважаю симптоматичними для загалу сучасної української (галицької й волинської) молоді. Факт, що це випадково голоси учнів Малої Семінарії, себто духовної школи, не ослаблює ні трохи моєї тези, що сьогоднішня шкільна молодь глибоко релігійна. Я певен, що колиб у якійнебудь іншій українській школі перевести подібну анкету, то вона дасть такі самі, або дуже подібні висліди. При тому згадаю, що саме школа Малої Семінарії у Львові тішиться виїмковим на теперішні часи відношенням між учителями й учнями, опертим на повному довірі та щирості. Учні знають, що підлабузнюванням і облудою багато не скористають і через те мають відвагу щиро й отверто висловлювати свої думки. Тому й цим разом я пересвідчений, що писали те, що думали й відчували.

А тепер, коли ми побачили духовне обличчя нашої молоді, поставмо собі чергове питання: чого сучасна хвилина вимагає від виховника-вчителя?

Один із найповажніших учасників конгресу сказав у дискусії, що вчитель впливає на молодь першзавсе своєю особовістю. Не приладами, не голосом, чи виглядом, не знанням, — але цілим своїм „я“. Якщо те „я“ вчителя настільки сильне, що пірве за собою молодь, якщо в особі вчителя молодь бачить свій ідеал, якщо знає, що в особі вчителя нема суперечностей між його навчанням у школі й поступками в приватному житті, — то безастережно піддається його виховному впливові. Чи зможе досягнути цей вплив людина далека своєю психікою від молоді, людина, що ворожо ставиться до ідеалів молоді й поклоняється доктринам, від яких молодь відвернулася? Ледве, чи хто зважився б дати на це питання прихильну відповідь. Отже якщо український учитель не хоче втратити своєї влади над душею молоді, якщо хоче залишитися для тієї молоді близьким, рідним, гідним довіри, пошани й любови, — він мусить вжитися в цей „дух часу“, що про нього була мова вище. Сьогоднішня молодь хоче бути релігійна, хоче, щоб учитель вів її до кращого пізнання Бога та Божих стежок у житті. Сучасний учитель мусить бути релігійний, мусить сам прямувати до здійснення в своїй душі найповнішого християнського ідеалу.

В недавній нашій минувшині було так, що кожний учитель займався тільки своїм предметом і в рямцях того предмету підсував молоді такий світогляд, якого сам був визнававцем. Релігійне виховання школа залишала катехитові. Щастя, коли цей катехит був педагогом у повному значенні слова й своєю індивідуальністю вмів переважити шкідливі впливи всіх тих учителів, що збірним зусиллям творили раціоналістично-матеріалістичний світогляд учня. Але чи багато було таких катехитів?

Учень розумував:

— Піп мусить своє говорити, бо на те він піп. Він може сам у те все не вірить, але що має робити!

Або: Що він знає! Таж професор Х, чи У таки більше вчені від нашого попа!

Дальші розумування влегшував Дрепер, визичений під секретом від „доброго“ професора.

Катехит мав до помочі деякі релігійні шкільні товариства. Вони — супроти наведеного вгорі стану — існували здебільша на папері, а їх існування було потрібне на те, щоб у річному звіті зазначити, що й у тому напрямі робиться все можливе.

Нові часи, що створили „Нову Школу“, домагаються й нового трактування релігійного виховання, тієї бази, на котрій треба оперти всяке інше виховання. Щоправда на Пед. Зїзді один із прелегентів твердив, що релігійне виховання — це тільки частина національного виховання, але з таким поглядом тяжко католикові погодитися. Національного виховання, себто виховання зразкового члена нації, не можна ніяк уважати вищою ціллю, ніж закріплення в молодій душі віри та основ християнської етики. „Національне“ виховання в Німеччині довело до створення національної релігії та національних богів. Для католика основою виховання й найвищою його ціллю було й буде релігійне виховання і шойно на цій тривкій підвалині дається з успіхом заціпити благородні національні ідеали.

До праці над релігійним вихованням покликаний не тільки катехит. Цей обов'язок тяжить на всіх, кому судилося сповняти тяжкий, але почесний обов'язок кермувати вихованням молоді.

В часі перерви на зїзді до мене звернулася знайома вчителька:

— Пане товаришу, мені аж страшно стало від того, що ви говорили! Я з вами погоджуюся, але як я можу вчити релігії, — я зовсім до того не підготована!

Боюся, щоб і з-поміж читачів хтось хибно мене не зрозумів. Не йде про навчання релігії, — це справді належить тільки до катехита, — але про виховання в релігійному дусі!

Цікаве, що коли говоримо про національне виховання, то якось ніхто не виступить із проєктом залишити його українцям та історикам, — мовляв вони найбільш до цього компетентні, — але всі погоджуються, що це спільний обов'язок усіх учителів і виховників. Чому ж у ділянці релігійного виховання ми такі скрупульяні в оцінці своєї компетенції?!

Насувається ще одне питання, на котре хочу по змозі одним реченням відповісти. Незвичайно цікавий реферат про „українську психіку в її історично-культурних виявах“ дійшов до висновку, що серед українського народу закріплюється перевагу т. зв. інтраверсійного типу, себто типу схильного звертати свою духову енергію на внутр, на плекання духових цінностей, схильність до контемпляції. Під цим оглядом українці, як сказав Шан. Доповідач, стоять близько індійців (паралеля: Сковорода — Ганді). Західно-європейські та американські народи мають нахил до екстраверсії й тому є панамі світу. Висновок: треба плекати в українській молоді те все, що може наблизити її до західного, екстраверсійного типу, а залишати в тіні наші вроджені схильності. Поміж цими вродженими нахилами згадано й нахил до релігійності. Дуже легко дійти до висновку, що плекаючи екстраверсійний тип серед нової генерації української молоді, треба радше закинути зовсім релігію. Такої думки не мав мабуть шановний прелегент і це був би висновок наскрізь фальшивий. Католицизм — це не буддизм! Католик, а головне: модерний католик — це не затоплений у контемпляції філософ. Навпаки — це бойовик, що бореться за здобуття Царства Божого не тільки в позагробовому житті, але й тут на землі.

Справжнє релігійне виховання дасть не відорваних від життя містиків,

але активних, повних енергії пробойовиків, що схочуть і матимуть силу боротися та здобувати Христові права в родині, в товариствах, у суспільності, нації, людстві.

Не забракло на їзді й голосу „остороги“: Сидіть ви краще, католики, тихо! Залишіть рел. виховання катехитам, а то, як будете надто активні, то чекає вас доля та сама, що в гітлерівській Німеччині!

Спасибі за раду! Якраз тому, щоб не діждатися долі Німеччини, або Большеї, мусимо розвинути всі сили, щоб виховати борців, які всяким безбожницьким експериментам зліва, чи зправа, матимуть силу успішно опертися. І щоб виховати те блаженне покоління, котре Творець і Батько всіх народів уважатиме гідним здобути найвищий у земному житті ідеал кожної нації.

о. Юліян Дзерович

КОЕДУКАЦІЯ В СВІТЛІ КАТОЛИЦЬКИХ ЗАСАД

В енцикліці Його Святости Папи Пія XI. „Про християнське виховання молоді“ з дня 31. грудня 1929 находимо такі знаменні слова:

„Усе, що вірні роблять для піддержки й оборони католицької школи для своїх дітей, є наскрізь релігійним ділом, і тому є найпершою задачею Католицької Акції... (Енцикліка ст: 24, Видання Митрополічного Ординаріату 1930).

Вважаємо тому за святий наш обов'язок піти назустріч бажанням Святішого Отця та присвячувати на сторінках нашого часопису: „Католицька Акція“ пильну увагу християнському вихованню нашої молоді, памятаючи про те, що наша молодь — це найбільший наш скарб, який посідаємо, який не сміємо дати нікому видерти, або її псувати, та цим повільну смерть нації підготовляти.

Цим разом присвяtimo нашу увагу „коедукції“ себто спільному вихованню хлопців і дівчат в одній школі. Справа ця є дуже актуальна, бо у Львові в державній гімназії з українською мовою навчання, а також у всіх наших гімназіях „Рідної Школи“ в Дрогобичі, Рогатині, Городенці, Копичинцях заведена коедукція. Є це й справа вельми пекуча, бо коедукція, як „*malum necessarium*“ (конечне зло) притуплює поволи в католицькій суспільності совість на велике зло, яке коедукція зі собою несе. Є багато людей, які навіть в добрій вірі бсроняють коедукції, не добачуючи у спільному вихованні й навчанні нічого злого¹⁾. Не можна сторонників коедукції відразу осуджувати і підозрівати у них злу волю, і тому приглянемося бодай головним їх аргументам, а опісля даймо цій справі католицьке насвітлення.

Приклонники коедукції вичислюють слідуючі додатні її сторони:

1. Є це природний спосіб виховання, бо зближає до родинного, де хлопці й дівчата виховуються разом.
2. Справедливий, бо обидва поли трактується рівно.
3. Дешевий, бо заощаджує гроші на будову окремих шкіл.

¹⁾ Прим. директор Денис Лукіянович в „Житті і Знанні“ за 1934. рік в ч. 10, 11 і 12 гарячо обстоює принцип коедукції, а в літніх місяцях 1934 р. появлялися в „Ділі“ дискусійні статті за і проти коедукції.

4. Корисний для карності, для духового і морального розвитку вихованків, як благородна емуляція обох полів.

5. Коедукаційне виховання, де його вже введено, прим. Америка, Швеція, не принесло шкоди суспільності.

Опираючися на численних і глибоких раціях, як не менше на досвіді, мусимо однак признати коедукцію за **відемну** систему й часто **шкідливу**. Пригляньмося за порядком усім аргументам, які ми вище навели. І так:

3. Коедукація в домашньому вихованні є природною річчю. Дома хоронить братів і сестер від полового зближення „відраза крови“ (horror sanguinis — Blutscheu), дивне явище, дане вже самим Провидінням для збереження ладу й родинної моралі. Там, де є психопатологічні відхилення від цієї норми (прим. наша нещасна Гуцульщина), там панує рознузданість обичаїв, венеричні недуги, дегенерація. Впрочім і в правдиво християнській родині виховуються діти разом поки малі, а скоро діти почнуть dorostati, провадиться інакше хлопців і дівчат, вволяючи цим самим праву природи.

Впрочім у вселюдних школах коедукацію допускають згідно всі педагоги, бо до десятого року життя є дитина, як висловлюється Жан Палль, безполовою. Спільні студії на університеті приносять багато труднощів з собою і тому також не можемо коінструкцію уважати пожаданою. Замість науки цвите тут часто флірт, заключаються часто легкодушні супружества, за які караються опісля нерозважні молодики ціле своє життя. А вже коедукація в середніх школах приносить рішуче більше шкоди, як користи. Є це час будження полового гону, який потребує спокою, а не постійного хочби ненаміреного, дразнення особами другого полу.

2. Приклонники коедукації говорять про справедливість для обох полів через коедукацію. Ніхто розумний не буде понижувати жінки, відсуваючи її від вищого образування та приділяючи їй, як працю й заняття: виховання дітей, церковні богослуження, гарні одяги та домашнє господарство (славне німецьке чотири K (Kinder, Kirche, Kleider, Küche). Але чи тої рівноправности з мужчиною не осягне жінка й без коедукації?

Вже сама природа обох полів унеможливила цілковиту справедливість без застережень. Хлопець і дівчина розвиваються в фізичному і психічному напрямі зовсім відмінно; вони мають зовсім відмінні природні прикмети, яких не невільно нівелювати і затирати, але розумно розвивати в їхньому напрямі; тимчасом коедукація дуже утруднює цю працю. Ріжний час полового дозрівання й умового розвитку, нерівність вдачі дівчат у різних часах і шкідливість більше напружуючої праці, не дозволяють також на таке саме трактування обох полів.

3. По думці засади, що виховання повинно узглядняти індивідуальність дитини, її будучі заняття, коедукація не є поступом у розвитку педагогічної думки, лише регресом, бо трактує зарівно оба поли. Тимчасом скорший зразу розвиток дівчини неслухно ставляє в уємному світлі хлопця, який поволіше розвивається, і який тому може себе почувати пригнобленим і опуститися цілковито, дівчина знову пізніше і умово і фізично слабша, а бажаючи вирівнати, працює над силу. Наразі може це зло так не виступає яскраво, але в пізнішому віці відбивається фатально.

4. Признаємо, що коедукація є дешевша що до коштів утримання, бо дівчата вчать спільно з хлопцями в одній класі під проводом одного учителя (-ельки), послуговуються цими самими поглядовими засобами і т. д. Але чи не задорогою ціною платимо ми сумнівну матеріальну вартість — ціною людської душі, яку так легкодушно виставляємо на небезпеку, і здоров'ям тіла, яке потребує спокою для сильного розвитку.

5. Приклонники коедукції підносять звичайно те, що завдяки коедукції оба поли зискують нові прикмети, але промовчується це, що тратять. А саме: хлопці затрачують свою мужеськість, а дівчата свою дівочу ніжність, що так влучно Гете назвав: *das ewig Weibliche*“. Завдяки хибам, які в щоденному житті легко виступають, не набирають оба поли пошани для себе, а навпаки шкільна емуляція будить нехить. Досвідом накінець стверджено, що коедукція в своїх додатніх проявах має вплив лише дуже поверховний, а не сягає глибин характеру, а натомість вводить цілий ряд вище згаданих уємних сторін, а під зглядом обичаїв дає широке поле до надужити. Хто не знає уємного типу „дівчура“ (*Mannweib*), що то своїм ніби мужеським поведенням хоче звернути на себе увагу, і не знаю, чи кому з розумних мужчин може такий тип подобатися. А такі типи найкраще виростають на коедукційному полі.

6. Більшість розумних педагогів, навіть в класичному краї коедукції, себто Америці, висказуються вельми скептично, щодо користей з коедукції. Америка, цей край бінзесу та гешефту, не може нам бути приміром щодо справ шкільництва й виховання. В нас є багато кращі традиції виховання й здоровіший погляд на ті переважні справи.

Послухаймо накінець, що про коедукцію каже Отець християнства, Папа Пій XI. в своїй енцикліці „Про християнське виховання молоді“, (ст. 20): „Рівнож мильною і для християнського виховання шкідливою є т. зв. система „коедукції“, оперта також багатьома на заперечуючим первородний гріх натуралізм, а надто всіми приклонниками цієї системи, на жалюгідному помішанню понять, яке чесне людське співжиття утотожнює зі всенівелюючою рівністю. Творець задумав й постановив повне співжиття обох полів тільки в супружій звязи; а менше близьке, в ріжному степені, в родині й суспільності. Поза тим, у самій природі, яка зробила їх ріжними що до організму, що до нахилів і талантів, нема жадного аргументу, неначеб тут могло або повинно бути помішання, а тим менше зрівнання обох полів в образуванні. Відповідно до предивних намірів Творця, мають вони взаїмно доповняти себе в родині і в суспільності саме з причини тої їх різниці, яку тому належить заховати у вихованню і піддержувати через конечне розрізнення й відповідне, залежно від віку і умовин, відділення. Ті засади повинні бути примінювані щодо часу й місця, після норм християнської второпности до всіх шкіл, особливо в найбільше делікатнім і рішаючим про вироблення людини періоді, яким є час молодости, й у гімнастичних та спортових вправах, де особливий згляд треба мати на християнську скромність жіночої молоді, яку у високім степені ображує всякого роду виставлювання себе на публичний вид.

Пригадуючи страшні слова Божественного Учителя: „Горе світові від соблазней“, усильно заохочуємо Вас, Всечесні Браття, до печаливості і до чуйности на ті найшкідливіші і найпогубніші блуди, що з безмірною шкодою для молоді широко розливаються серед християнського народу“.

Цей авторитетний голос Святішого Отця, як і всі прочі наведені нами рації, повторювані постійно серед католицьких сфер, вистарчають, щоби коедукцію в школах середніх узнати за систему шкідливу й непожадану. Не перечимо, що тут і там могла проба випасти ліпше, признаємо також, що в місцевостях, в яких мале число населення не дозволяє на ведення двох окремих шкіл, з конечности випаде спільне навчання, думаємо однак, що де та конечність не заходить, належить образувати й виховувати хлопців і дівчат окремо.

о. Петро Дзедзик

Джерела сили та орудники світського апостола

(Перерібка з німецького).

Дорогі Ревнителі!

I. Устами вашого душпастиря покликав вас Господь Бог до високого, святого звання, — звання, яке вже назнаменоване на ваших душах через св. Тайни Хрещення та Миропомазання.

Вашим завданням давати поміч у рятуванні людських душ. Ви маєте йти поміж людей, як Христові Апостоли, щоб словом і прикладом приводити назад до єдиної Його вівчарні, св. Католическої Церкви, збайдужілих та закам'янілих духово людей.

А цей Божий заклик до апостольської праці — то заклик до поважного обов'язку. І то наказ — а не тільки рада! „Хто не збирає зі мною, той розтрачує“ (Л. 11. 23) мовить Спаситель.

А силу і запал до цього великого труду черпати мусите, М. Д., із чотирьох джерел, — якщо хочете виповнити як слід цей Божий наказ.

II. 1. Перше таке джерело вашої сили: то **дух віри**. А головними складовими частинами його, — то пізнання правд віри та одушевлене визнання її, — визнання, яке можемо назвати **„радісним переконанням широко-віруючої людини“**.

а) У світлі цього „радісного переконання“ віруюча людина бачить ясно всі питання та загадки світу. Перед її очима стає тоді виразно ціла мудрість та вартість речей, — головню вартість кожної безсмертної душі, за яку сам Бог назначив, як ціну окупу, життя та кров Богочоловіка, — за яку цей Богочоловік 33 роки терпів голод і холод на землі, — задля якої Він оснував Свою св. Церкву тай для якої Себе самого, під видами хліба й вина, віддав на корм душ, — раз на завжди, аж до кінця світу.

б) У світлі того „радісного переконання“ стануть перед Твоїми очима Брате-Сестро, й ті страшні рани, що їх завдає Спасителеві та безсмертним душам **гріх**. І тоді те „радісне переконання“ спонукає тебе до услуги для Спасителя, — подібної до тієї услуги, котру віддав Йому колись Симон Кіренейський та Вероніка.

І тим способом відтягне воно, — те радісне переконання, — душу від пропасти, над якою вона нераз стоїть...

в) Радісне переконання твоєї віруючої душі **додасть тобі ще й надії** та витривалости у доброму, — особливо в скрутній, та й взагалі у всякій рішавчій хвилині. А теж сповнить воно тебе й **Божим страхом** та журбою за вічне добро тих, що в такій поважній хвилині живуть легкодушно...

Воно піддасть тобі також **способи**, якими зможеш улегшити своїм бідним ближнім важкі дні їхнього життя, — а почасти навіть їх уприємнити...

г) „Радісне переконання“ твоєї широко-віруючої душі дасть тобі **накінець**, Бр.-Сестро, змогу оглядати ті величні **скарби Небесного Царства**, — скарби, що стануть колись твоєю беззастережною власністю, якщо у своєму житті сміло визнаватимеш свого Спасителя...

Але пам'ятай, що цими небесними скарбами користуватися мають і ті всі голодні душею нуждарі, що заковані в кайдани гріха! Пам'ятай, що своєю апостольською працею помагаєш ці їхні кайдани гріха розірвати, а натомість, на зранені їх рамена, вложити солодке ярмо віри!

Коли одна тільки чаша води, подана спрагненому ближньому в ім'я Ісуса всилі вже заслужити тобі цілу вічність щастя, то оскільки більше зможе заслужити тобі **чаша духового напиту**, яким ти заспокоїш жагучу спрагу бідної людської душі через свою апостольську працю!

Тож до діла, одушевлені своєю радісною вірою, Ревнителі!

(Продовження буде).

Др. Маркіян Дзерович

НАШЕ СТАНОВИЩЕ

(На маргінесі подій в Головному Виділі „Союзу Українок“)

В кожному числі „Католицької Акції“ мали наші читачі змогу віднайти статтю, яка систематично обговорювала те, що твориться в „Союзі Українок“. І нинішня стаття присвячена цій болючій справі.

В передостанньому числі двотижневика „Жінка“, що є трибуною лібералістично-атеїстичного напрямку в „Союзі Українок“, появилася стаття під заголовком „Будьмо єдні“.

У першій частині цієї статті ставить головний Ідеолог вище наведеного напрямку українського фемінізму питання „бути чи не бути одній об'єднуючій жіночій організації“? На цей головний запит відповідає авторка, що оскільки хтонебудь мав би під тим оглядом найменші сумніви, то всежтаки мусить дійти до переконання, що така організація, об'єднуюча всі українські жіночі організації, мусить позістати при життю. „Коли глядімо на жіночу організацію, як на зовнішню форму могутньої стихії, якій на ім'я Український жіночий рух; стихії, що діє в серцях мільйонів українських жінок і вяже їх зі собою понад усі суспільні класи, світогляди й політичні переконання — тисячними підсвідомими взаєминами“. Коли приступити до аналізу цього речення, в першу чергу слід запитати: яким ідеологічним змістом виповнити треба поняття „Український жіночий рух“?

Знаємо дуже добре, що фемінізм, себто жіночий рух, що перед війною і підчас війни, а також на дуже короткий час після війни розвинувся у цілому світі на дійсно могутню стихію, оформився у великій мірі як фемінізм з виразним матеріалістично атеїстичним обличчям. Історія останніх реформ суспільного ладу, що на наших очах змінила зовсім вигляд Росії, Німеччини, Італії, довела до сильного підорвання цієї атеїстично-лібералістичної течії фемінізму, як для розвитку сильних націй шкідливої і зовсім не пригодної. І бачимо, як на загибаючому тілі матеріалістичного фемінізму виростає нова стихія, що жіночий рух спрямує в русло християнської ідеології, де жіноцтво дістає формальну місію апостольства, що на своїх прапорах несе завдання видвинути народи з сучасної темряви і безідейності у країну найвищих Христових чеснот.

Коли переглянути всі числа журналу „Жінка“, рішуче можна сказати, що український жіночий рух ні в чім не проявляє тенденції до переходу до цієї апостольської праці, що її віддає жіноцтву до переведення католицький фемінізм. З кожної стрічки передовиць і статей, що виходять з під пера головного Ідеолога українського ліберального фемінізму, визирають слова і гадки, що наказують правдиво віруючому жіноцтву ставитися до цієї струї з найвищим недовірям. І тому неповажно виглядає

твердження авторки передовиці „Будьмо єдні“, начеб ця атеїстично-матеріалістична жіноча стихія вязала серця мільонів (!?) українських жінок. Знаємо ж, що тенденції репрезентованим одиницями з Головного Виділу, протиставилися неоднократно зорганізовані в десятках товариствах українки-християнки, що базують працю за майбутнє народу на католицьким світогляді. Хто читає далші стрічки наведеної статті, міг би легко дізнати ілюзії, неначеб ліберальна верхівка „Союзу Українок“ робить усі заходи, щоб уможливити співпрацю всіх напрямків і груп жіноцтва під одним прапором Центрального Товариства „Союз Українок“. Та помиляється дуже той, хто так думає, бо цілий лібералізм „ліберального“ Товариства „Союзу Українок“ спирається на тім, що визнає ліберальних тенденцій мають повні права: від писання статей до „Жінок“ до свободи голосу на Загальних Зборах, — але всі прочі ідеології, а зокрема ідеологія Христова тими правами не можуть користуватися і є на кожному кроці постпоновані, а члени, які мають відвагу постояти за свою ідеологію, знаходяться ухвалами Виділу поза скобками Товариства. З дотеперішньої поведінки головного Ідеолога українського фемінізму ясно, видно, що уважає він за „ліберальне“ тільки те, що погоджується з його способом думання, а всяку іншу думку, хочби найбільш доцільну та логічну, відкидається як „непоступову“. В цей спосіб дійшло до того, що за цілий час існування „Жінок“ нема на її сторінках ні одного реферату, що з'ясовував би по християнськи якунебудь справу. Бачимо рівнож найбільш активні українки католички, як п. Євгенію Макарушкову, Евстахію Тишинську, Марію Колтунюкову, Надію Макарушкову, Анну Паарову, викинені поза скобки життя Товариства тільки тому, що мали відвагу в тім ліберальнім Товаристві висказати відмінні погляди, на організацію і цілі українського фемінізму.

Читаємо в далшій частині статті, що „загал українського жіноцтва бачить перед собою ясно тільки один шлях розв'язки національного питання. Навіть тоді, коли можливі є між жіноцтвом різниці в поглядах на національний інтерес, там рішає з непомилливістю материнського інстинкту почуття національної честі і національної гідності“.

Не знаю, хто з жіноцтва і коли мав змогу почути хоч один раз точно оформлені шляхи розв'язки національного питання, та хто провірив непомилливість материнського інстинкту у справах національної честі і національної гідності в еунуціяціях сучасного Головного Ідеолога Українського матеріалістичного фемінізму?

Спокійно можна сказати, що подібне речення — це реторична фразеологія, під якою не криється або ніщо, або майстерно укрита тенденція вирошена на матеріалістично-атеїстичнім трясавинню. Читаємо потому, що „всі політичні і релігійно світоглядні ферменти в українській жіночій організації — це робота ззовні, робота посторонніх чинників, які для своїх вузьких інтересів не вагаються ослаблювати, а то й розбивати жіночу організацію“.

Тим реченням варт справді зайнятися ближче. Не знаю, як можна жити у нинішній час, що його характеризує погоня за найбільше повною ідеологією, що охоплює всебічність фізичного, інтелектуального, чуттєвого і душевного єства людини і його відношення до величі всесвіту і маєстату його Творця, не беручи участі в цій погоні?

Тому нестійним є твердження, неначеб у „Союзі Українок“ ці світоглядно-релігійні ферменти були „роботою ззовні“, бо в душі і серці кожного члена „Союзу Українок“ жевріє цей неспокій, що веде до шукання доцільної відповіді на всі нерозв'язані лібералістичним проводом життєві проблеми.

Оскільки ці невдоволені елементи, в яких душах жие ідея надання нового духа замертвілій і від західніх форм відсталій лібералістичній організації, шукають свого ідеологічного центру і його знаходять, не можна і не вільно казати, що це „робота посторонніх чинників, для своїх вузьких інтересів“. Зосібна видається безглуздом виказувати, неначеб ці „посторонні чинники“ намагалися розбити „Союз Українок, бо в усіх енуціяціях, що були проголошені офіційно і в усіх статтях, що появилися в офіційальному органі Католицької Акції з цілою послідовністю акцентовано конечність утримати „Союз Українок“, як дуже хосенну всенародню організацію та ще в додатку надати їй більшої сили через зміну ліберальної верхівки. Є зовсім природною річчю, що таке ставлення справи з боку католицьких кругів жіноцтва не може подобатися і захоплювати Головного Ідеолога лібералістичного фемінізму, який ясно очеркає своє становище в словах: „Або я головою Союзу, або Союзу зовсім не буде“. Як можна погодити ці слова, звісні більшій кількості членів Союзу Українок з реченням про непомильність материнського (жіночого) інстинкту і почуття національної честі та національної гідності, — позістане мабуть на все загадкою, якої розв'язка звісна тільки егоцентричній душі автора статті „Будьмо єдні“.

Мусимо з цілим натиском ствердити, що ніхто так дуже не відчуває потреби справжнього ідеологічного об'єднання в жіночому таборі, як католицьке жіноцтво, яке з жалем бачить роз'єднуючу роботу одиниць, що стоять у верхівці Союзу. Вся вина роз'єднання, що нині тільки загрожую, а в майбутності може довести до справжнього розламу жіночого табору, спаде всецїло на ті ліберальні одиниці верхівки Союзу, що послідовно йдуть до повного знищення підстав Христової ідеології в масах віруючого українського жіноцтва. Загал жіноцтва хоче бути єдиний, але хоче оперти цю єдність на найвищій етиці, оживотвореній Христовою наукою.

Немає сили, яка повздержалаб українок католичок від боротьби за перешіплення на ниву українського жіночого руху таких напрямних, які доведуть цей рух до ідеальної його постаті християнського фемінізму.

Доводиться торкнутися в нинішній статті ще одної справи. Верховні чинники С. У. де тільки можуть, на кожному кроці акцентують, що С. У. є центральним об'єднанням усіх жіночих товариств та що кожний член цього товариства має змогу плекати свої політичні, суспільно-релігійні й етичні почування. Гарно виглядає це в словах, та що на ділі? На це відповідь ясно факт, що чільних жінок, котрі мали свої власні етично-моральні та політичні переконання і мали відвагу їх прилюдно проголосити та під ними підписатися, усунено зі Союзу Українок почасти через утруднення їм перебування у витвореній атмосфері.

І це в Товаристві, котре проголошує всюди повну толеранцію політичних переконань своїх члениць! Про релігійно-етичну та світоглядну толеранцію прозоро свідчить факт, що вільно помістити в „Жінці“ тільки таку статтю, що має чисто лібералістичне обличчя. Всі намагання примістити статті, що зясовувалиб погляди християнсько-католицького табору жінок, були даремні і дотичних статей не допущено до друку, бо це не

подобалося Головному Ідеологові матеріялістичного фемінізму. Оскільки не має справді наступити роздор, оскільки Головному Ідеологові нинішнього Союзу Українок залежить не тільки на словах але й на ділі на об'єднанні всього українського жіноцтва, а не на чисто особистій амбіції перещіплювати лібералізм і ляїцизм в душу українського народу, повинен наступити кардинальний зворот у дотеперішній „політиці“ Голови С. У., зворот, що уможливувавби католицькому жіноцтву дійсне співробітництво на терені цієї хосенної всенародньої організації. Хай не дивується ніхто й не скидає вини на католицький табір за те, що він старатиметься з часом створити свій власний ідеологічний центр, що дасть усім членам змогу розвивати свої ідеї для добра поодиноких членів і цілої нації. Нині, коли К. А. прибирає зовсім конкретні і життєві форми, знайдеться багато способів, щоб піти назустріч пригніченим і невдоволеним сучасним станом в „Союзі Українок“ і дати їм змогу у взаємній християнській любові об'єднатися в праці для слави Божої, для правдивого виховання та почувати себе психічно куди краще, ніж це можливе під сучасну пору в „Союзі Українок“. Нема такої сили, що могла б примусити масу віруючого жіноцтва мучитися психічно без виглядів на те, що це пониження може принести якийнебудь хосен українській нації. Для табору українок християнок католичок не має сумніву, що витревала праця над розвитком і перещіпленням католицького світогляду в маси українського жіноцтва є кардинальним обов'язком і тому не устане він у праці так довго, аж доведе до перемоги цього найбагороднішого з усіх відомих світові світоглядів.

— o —

Останні Загальні Збори Львівської Філії „Союз Українок“ дали наглядний доказ, до чого може довести нетерпимість „Ліберального“ провodu С. У. супроти тих, що стараються всіми силами втримати в цій хосенній всенародній організації належний етичний рівень.

На салі зібралося много пань, що цілою душею стояли за етично-світоглядом обновленням верхівки „Союзу Українок“, пані, що положили великі заслуги біля світлої розбудови інституції, та яких заслугами пишалася Голова, немовби своїми власними. Сучасний Провід передбачив, що в огню здорової й творчої критики, що виказуватиме безчисельні промахи супроти загальних напрямних Христової Науки, мусить програти і постарався про те, щоб ввести на салю нарад коли не моральну, то принайменше чисто фізичну „більшість“!

І сталося те, що було до передбачення: Провід не зумів оборонити ні себе, ні своїх вчинків з останнього пів року, а проте мав механічну „більшість“ на Зборах.

Однаке ця перемога є тільки математичною перемогою, бо ідеологічна є без застережень по стороні меншости.

Прикінці годі не згадати про такий маркантний факт, що його заінсценізував наборзі провід „С. У.“, бажаючи створити ще одну, чергову, ілюзію, мовляв, „і для Бога свічка!“ Цим фактом є заповідження якраз перед самими виборами викладу про стигматичку Настю Волошин, при чому використано непоінформованість про куліси справи відомого католицького вченого о. Дра Костельника.

Останні події викликали таку реакцію з боку групи віруючого Жіноцтва, що вона відібеться гомінним ехом в цілій Галицькій Волості.

В справі „Союзу Українок“

Домагання українського католицького жіноцтва.

Дня 20. II. 1936. відбувся в Ген. Інституті К. А. дискусійний вечір, на якому були дуже численно заступлені представниці всіх католицьких жіночих товаришень. Після реферату про відносини в центральному жін. Т-ві „Союз Українок“ розвинулася жива дискусія, що довела до сформування осьтих резолюцій:

1) Українське Католицьке Жіноцтво з цілою рішучістю бажає втримати Центральне Жіноче Товариство „Союз Українок“.

2) Українське Католицьке Жіноцтво вважає за недоцільне й шкідливе вводити у життя Товариства моменти політичні, як протистатутіві.

3) Українське Католицьке Жіноцтво з натиском стверджує необхідну потребу оперти не тільки відношення поодиноких членів Товариства до себе, але і цілоти праці громадського характеру на засадах, що пливають із світогляду опертого на Христовій науці.

4) Українське Католицьке Жіноцтво стоїть на становищі, що сучасне розбиття в Союзі пливе з непотрібного вмішування партійної політики в ряди жіноцтва.

5) Українське Католицьке Жіноцтво готове приложити всіх зусиль до замирення й до ліквідації роздору в Союзі.

6) Для свого повороту до праці в центр. Тов. С. У. Українське Католицьке Жіноцтво бажає отримати на письмі запевнення Гол. Виділу Союзу Українок, що Гол. Виділ Товариства приймив у ряди члениць усі ті католички, що їх вичеркнено з причин ідеологічно-світоглядових.

7) Українське Католицьке Жіноцтво бажає отримати на майбутнє письменну запоруку, що про приналежність до Союзу не рішатиме ні політична, ні світоглядова приналежність ні кандидаток, ні члениць.

8) Українське Католицьке Жіноцтво бажає отримати запоруку, що в органі „Жінка“ матимуть змогу активно співпрацювати Українські Католицькі Жіночі Кола, та що статті писані зі становища християнсько-католицького світогляду міститиметься без перепон з боку відповідальних чинників.

9) Українське Католицьке Жіноцтво узалежнить своє становище на Загальних Зборах Тов. Союз Українок від позитивного вирішення тут поданих домагань.

10) Українське християнсько-католицьке Жіноцтво стверджує потребу створити жіночий ідеологічний центр, що матиме безпосереднє відношення до Католицької Акції.

В справі полеміки.

В 4. числі часопису „Жінка“ з 15. II. ц. р. поміщено полемічну статтю проти Президента Ген. Інституту К. А.

Відповідь на ту статтю появиться в одному із українських католицьких часописів, бо Ген. Інститут К. А. стоїть на становищі, що його офіційальний орган не був і не буде органом для ведення полеміки.

КАТОЛИЦЬКА АКЦІЯ В СВІТІ

АВСТРІЯ: 1-а) З нагоди 40-літнього ювілею існування катол. „Österr. Arbeiterzeitung“ виголосив кард. Інніцер промову на тему: „Робітництво й Католицька Акція“. — Нині, в добі Католицької Акції (мовив кардинал) не можна казати, що робітничий рух має бути „ще“ християнський, а „щойно саме тепер“ християнський. Святіший Отець бажає собі, щоб ряди робітництва видали з себе сильних представників християнської ідеї, — таких сильних, щоб могли потягнути за собою й других, відсталих від Церкви робітників-товаришів. Апостолами поміж робітниками можуть бути тільки робітники, — вони то саме покликані до того, щоб своїм товаришам нести поміч у релігійній, соціологічній та становій освіті.

б) При іншій знову нагоді зазначив кард. Інніцер: Не можна уважати Католическої Акції якоюсь приватною справою, чи якимсь переходовим явищем. Що більше: Католическа Акція — то найбільше актуальна справа нашого часу. Вона прийде з поміччю нашим катол. товариствам і установам, а водночас лучитиме їх і недопустить до роздроблювання їх діяльності.

2) З кінцем 1935. р. відбулись у Відні, у дільниці Hernals великі збори католиків, де м. і. промовляв Генер. Секр. Кат. Акції Консист. Радник Енгельгардт про дальшу розбудову Католическої Акції у віденській АЕпархії: Рік 1936. (говорив він) мусить принести розбудову Кат. Акції у парохіях. Головною передумовиною успішного розвитку Католическої Акції у парохії — то добре підібрана, здібна та охоча до праці „приблична рада парохіяльна“. (Pfarrbeirat). Католицьке Апостолство в найширшому розумінні має саме на оці парохію, як своє поле діляння, а завданням його тут: планова організація всіх охрещених в ім'я парохіяльної спільноти. Між Католическою Акцією та існуючими в парохії катол. товариствами та установами не повинно бути ніяких розходжень, бо і катол. товариства, як складові частини великої будівлі Католическої Акції, мають на цілі розбудову Божого Царства. Труднощі могли б повстати тільки тоді, колиб дані товариства або особи, що ними проводять, прямували до своїх особистих, чи егоїстичних цілей.

При цьому треба собі ясно усвідомити, що хоч Католическа Акція виростає із внутрішнього релігійного духа й ним живе, — то одначе при цьому не сміє залишитися. Вона мусить християнського духа вносити у всі комірки життя та й ним його оживляти.

БРАЗИЛІЯ: Тому, що бразилійський уряд не винагороджує вчителів релігії, а священників дуже мало, „Союз для катол. виховання в Бразилії“ дуже ревниво займався справою розбудови організації „світських катехитів“. Ось що пише м. і. місячник „Revista Brasileira de Pedagogia“. „У нас, у Бразилії проблема релігійного навчання вельми поважна турбота. Боремося з дуже великим браком священників. Що за величезна користь була б для Церкви та нації, колиб ми мали таке вчителство, яке було б добре виобразоване в справах релігії! Але деж тії вчителі та вчительки, що їм могли б ми з чистою совістю поручити навчання головних правд віри, або приготування до першої св. Сповіді та Причастя?“ — Серед тих умови виобразування світських катехитів і катехиток стало життєвою необхідністю бразилійської Церкви. В тій цілі уладжує „Союз для католицького виховання в Бразилії“ у релігійних центрах постійні курси для виобразування світських катехитів і катехиток. В парохіях творяться „Братства для християнського виховання“, що мають м. і. достарчити засобів для матеріальної підтримки світських катехитів. Подбали також очевидно про нові підручники катехизму, оперті на засадах модерної педагогіки.

о. Петро Дзедзик.

ІТАЛІЯ: 1) Енунціяції Святішого Отця: а) Приймаючи недавно на послуханні представників академічних організацій К. Акції, виголосив Св. О. Папа Пій XI промову, в якій м. і. на адресу катол. студентства сказав таке: Студенти-релігійні К. Акції переживають радісні дні, коли вони в найкращих літах свого життя, підготовляються до сповнювання своїх життєвих обов'язків, — а головню своїх релігійних обов'язків. Вірність цим релігійним обов'язкам — то справжній скарб для душі і серця людини. Вона заєдно заохочує до праці та спинює передчасну старість. Наприкінці висказав Св. Отець свою радість, що академічна молодь зайняла у Католическій Акції визначну роль. А в минулому, на жаль, інакше було (— мовив Папа). — Нині всі вже знають, що Католицька Акція, то (— сказати б по військовому) воєнна школа, в якій академічна молодь займає становища офіцерів, ба й генералів.

б) А приймаючи знову на авдієнції питомців павської французької Дух. Семінарії в Римі, дав Св. Отець немов пояснення до своєї недавньої енцикліки: про священство. Говорачи на тему:

Духовенство та Католицька Акція — сказав Папа м. і. так: Католицька Акція уможливило духовенству тісніші взаємини зі світською суспільністю, а саме через те, що як духовники, так і світські люди ведуть в організаціях Кат. Акції „спільне життя“ („vita communis“), — працюючи спільно для розбудови і поширення Христового Царства. А при цьому вказав Свят. Отець на відрядне явище, що багато священників та єпископів сповістили вже, якого великого піднесення духа вони дізнали через цю саме співпрацю зі світськими людьми в Кат. Акції.

2) На річному зібранні Кат. Акції в Генуї промовляв кард. Міноретті про сучасні завдання Кат. Акції: Передовсім, зазначив, треба звернути пильну увагу на шкільництво. Цеж іде про шкільну молодь, найніжніший квіт народу, з якого вийдуть майбутні керманічі Кат. Акції. Католицькі ідеї треба заціплювати у цих дітей уже змалку, щоб вирости з них добрі християни та громадяни. Така духовна підготовка до життя — то основа всякого виховання.

Усім тим, що пропагують католицьку культуру, належитьсья щира подяка. Бо пропагування католицької культури — то одно із найважливіших завдань Кат. Акції.

А тісно з релігійною культурою лучиться й мораль. Тому католицькі ревнителі мусять бути й сторожами публичної моралі. І тут мають вони більше праці, ніж самі священники. Їх обовязком звідомляти як церковну, так і світську владу про всякі неморальні вчинки і події, щоб тим способом причинитися до піднесення моралі народу. Мораль — то культура, — неморальність то варварство.

Це все відноситься й до кіна; тому строгим обовязком усіх чоловіків Катол. Акції звернути й у цей бік пильну увагу та додатньо впливати.

3) Архієпископ Таренту скликав велику катехитичну нараду, що мала призадуматися над усуненням хиб дотеперішнього подавання катехизму, — хиб, через які навчання катехизму втратило у дітей свою атракційну силу. Учасники наради прийшли до пересвідчення, що треба конче змодернізувати методи катехитичного навчання у цьому напрямі, щоб головні правди віри подавати у ліпшому опрацюванні, із виказанням краси і практичного застосування католицької віри, — щоб тим способом учинити катехизм могутнім засобом у руках дорослих і малих ревнителів Кат. Акції. При отворенні курсу Кат. Акції (в лат.-амер. колегії) в Римі виголосив секретар конгрегації

для надзвичайних справ Церкви Msgr. Pizzardo довгу промову, в якій м. і. сказав таке: „Дехто думає, що в Катоол. Акції світські люди вираються в область, де діяти має виключно Духовенство. Це погляд зовсім хибний, а побожання безосновне. В Кат. Акції діяння світських людей є так зорганізоване, що воно остає вповні під проводом і в залежності від церковної ерарії. Світські Апостоли мають бути в Катоол. Акції тим, чим були „помічники в Христі Ісусі“ („adiutores in Christo Jesu“) в апостольських часах; про цих помічників свідчить св. Павло, що вони співпрацювали у повній гармонії з ним.

Черговими, найважливішими, завданнями Кат. Акції вважає Msgr. Pizzardo: поміч у катехизації, релігійне усвідомлення робітництва, поширення й підтримка катоол. преси, оборона публичної моралі та уморальнення кіна й радія.

В перших днях січня ц. р. відбувся У Фльоренції перший національний Конгрес студентів-членів Катол. Акції цілої Італії. Радили там на тему: „Католицька Акція та модерна культура“. В інавгураційній промові, висказав Msgr. Bernagretti м. і. ось такі слова: Ніні можна говорити про ріжного роду культурну кризу. Насамперед в області філософічного думання, де позитивізм та ідеалізм уже збанкрутували. Знову ж під оглядом моралі показалася „світська мораль“ зовсім нездатною, щоб спиняти моральний розклад. Господарський світ шукає саме зовсім нової орієнтації, при чому виказується конечна потреба переоцінки давніх цінностей. Знову інтернаціональна політика загнала в сліпу вулицю, в якій дотепер не найшла ще виходу.

Головними причинами цієї кризи культури треба уважати: брак почуття обовязку й відповідальности, як теж утеча від Бога, що є початком і метою усякої культури. Можна сказати, що модерна культура то „негуючий“ Воплочення Христа гуманізм“.

Завданням католиків мусить бути нині: в усіх ділянках культурного надбання вводити на місце гуманістичної християнської культури, — отже католицьку віру, католицьке думання, католицьку мораль“.

Відповідно до цієї програми виголошено на конгресі м. і. ось які реферати: „Звання у християнському житті“, „Обовязки христ. адвоката“, „Катоол. інженір“, і т. п.

НІМЕЧЧИНА: 1) Вже від довшого часу розвинено в катоол. Німеччині велику акцію в напрямі розбудови новітнього душпастирювання. Особливо заін-

тересувалися широкі круги суспільства квестією **світського апостолування**. В тій цілі уряджено у Фрайбургу окрему семінарію для виображення світських Апостолів для помочі душпастирів. Зорганізовано теж „помічники“ для одиноких парохій, для апостолування між жінками.

Таким чином загальна опінія катол. Німеччини прийняла світське апостолство як конечність нинішньої хвилини. Цій ідеї служить там нині 6 часописів. Із нових брушур появилася: „Світське Апостолство.“ — Wiesn-a, і „Помічники у душпастирюванні“ Margareti Rukmlik.

2) В Карльсруге зорганізовано було тиждень для молоді. Закінченням його була „свята година“ в храмі св. Стефана, з участю кількох тисяч молоді та промова архієписк. Gröber-a, в якій засував відношення молоді до себе самої, до народу та Церкви.

У ПОЛЬЩІ: розбудовується Катол. Акція на 4 природних стовпах: мужчин, жінок, хлопців і дівчат. Ріжні катол. товариства та організації прилучені безпосередно до централ даних природних станів. Кожна група людей, що сповняє якесь добре діло, зберігає у Кат. Акції свою окремішність. Зберігається засада: Не уніформувати але в єдності, спільними силами працювати. Щомісяця видає Центральний Інститут, осідком якого Познань, до Епархіяльних Інститутів і централ природних станів інструкції опрацьовані на основі загального плану праці, що його опрацьовує єпископат на кожний рік зокрема. Особливу увагу присвячує Кат. Акція поглибленню катол. світогляду та обученню вірних у всіх питаннях християнського життя. Тій цілі служать ріжні часописи та книжки, як для інтелігенції, так і для простолюду. Окрім цього видається провідник по літературі, що оцінює нововидані книжки зі становища катол. віри та моралі.

В СПОЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ ПІВН. АМЕРИКИ: відбулися 15. річні збори Катол. Жіночого Союзу, з участю визначних осіб церк. єрархії, державних вищих урядовців та представників світських установ. Резолюції цього збору зверталися головню проти переслідування католиків у Мехіку та пропагування мекіканського Kultur Kampf-у у Сполучених Державах. А далі цей жіночий конгрес заявився за акцією уморальнення фільму і дуже гостро осудив нехристиянські методи у родинному житті, м. і. огранічування числа народин.

УГОРЩИНА: Католицька Акція Угорщини збрала статистичні дані про стан катол. життя в краю. На розписа-

ну анкету відповіло 1.367 парохій (88% запитаних). Ось деякі дані: Скількисть сповідей в останньому році перейшла число 7 мільонів, отже пересічно 2 на кожного католика. Число св. Причастій: понад 16 мільонів (3,84 на кожного католика). Великодну Сповідь занедбало 12% вірних. Відступників було 1256, навернень 2.601. Не охрещено 232 дітей катол. родичів, а 338 дітей охрестили старокатолицькі духовники; — 0,2% (двоє на тисячу) жило у дикому подружжі. В 1055 місцевостях є вже катол. культурні організації (окрім шкіл). Із 666 470 катол. дітей у шкільн. віці 460.000 (т. зн. 68%) ходить до катол. народніх шкіл. 10% парохій має свої катол. доми.

Гірше представляється справа із кат. пресою: Католики читають 84.000 примірників катол. часописів, а 188.000 некатоліцьких. Щодо самих тижневиків то це відношення представляється 900: 16.000, а що до белетристики 10.000: 25.000.

ФРАНЦІЯ: Як сповіщає „La Vie Catholique“, єпископ Діжон отворив при Духовній Семінарії своєї єпархії курс новітнього апостолства, щоб у першу чергу своїх питомців зазнайомити із модерними методами апостолування. — Методи апостолування (мовив архипастир при інавгурації курсів) не можуть бути ті самі, що за часів св. Павла. Надприродні чинники апостолування лишаються очевидно ці самі, але природні заєдно змінюються. Нині маємо кіно, грамофон, радіо, а завтра матимемо може вже й телевізію. Все те треба нам використати для поширення Божого Царства.

Заєдно повторяється думку (говорив далі), що колиб нині вдруге прийшов на світ св. Павло, став би журналістом. Чи так воно було б — не можемо напевно сказати. Одначе це певне, що преса, у всякій формі, є дуже важним засобом апостолування. А було б це велике занедбання, коли б ми її злегковажили. Чи це буде щоденник, чи тижневик, — чи популярна парохіяльна газета, чи науковий журнал, — все те, безсумніву, може нам здобути багато душ.

Ці новітні методи апостолування за поміччю фільму, радія, преси і т. п. треба собі засвоїти. І треба навчитися, як ними успішно послугуватися.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА: 1) На останній конференції чехословацького єпископату затверджено організації Католицької Акції на території Чехословаччини. У кожній парохії повстає парохіяльний Виділ Кат. Акції. (— У парохіях, де живуть напр. Чехи і Німці, повстане два виділи Кат. Акції, окремо для Чехів, окремо для Німців). У кожному, із 4 країв, що входять у склад Чехословач-

чини, а саме в Чехії, Моравії—Шлезьку, Словаччині та Закарпатській Україні утворені будуть краєві виділи Кат. Акції і ті знову для кожної нації зосібна. Найвищий провід Кат. Акції спочиває в руках Центрального Виділу для цілої чехословацької республіки, — поки що одного ще Виділу, спільного для усіх націй, — хоча водночас сказано, що „характер Катол. Акції вимагатиме й Центрального Виділу для кожної нації зокрема“. Становище предсідника центрального Виділу займає кожночасний предсідник єпископської конференції, а ним є під сучасну пору пражський архієпископ кард. Каспар. Членами Центрального Виділу Кат. Акції є дієцезальні єпископи й іменовані ними духовники та світські люди.

Існуючі католицькі товариства та

організації розвивають самостійно свою діяльність; з ними співпрацює Катоц. Акція. Але повстання нових катоц. товариств і установ узалежнено від того, чи зобов'язуться вони співпрацювати з Катоц. Акцією.

2) В німецькій частині Чехословаччини зорганізовано в 1935. р. публичні збірки на харитативні цілі. Збірка ця дала: 26 вагонів поживи і 17 мільйонів чеських корон. Незалежно від цього **манастирі** роздали 1.200.000 обідів для вбогих, а в сиротинцях найшло приміщення 2000 сиріт.

У чеському парламенті повстав із шости християнських партій т. зв. „Католицький блок“, який створив Комітет, що визначає спільну акцію усіх католицьких послів у спільних цілях, особливо в справах церковної політики.

НОВІ КНИЖКИ

Др. Том Тігамер: Юнак-переможець. Видавництво ОО. Василіян, Жовква 1935, кн. СХСІІ.

Твори Дра Тігамера Тота популярні сьогодні в півдні Європи. На всі майже мови світу перекладено й книжку, що в німецькому перекладі (оригінал писаний по мадярськи) має назву „Reine Jugendreise“, а українське видання, що саме цими днями появилос'я, вийшло під назвою „Юнак-переможець“. Очевидно — переможець змислових пристрастей, переможець усього того, що тягне людину вниз, в моральне багно. Автор з невичайною вмілістю говорить до молоді про справи, про які звичайно дуже важко говорити. Читаючи цю книжку, вживається інтимний настрій розмови двох друзів, — розмови, що в ній усе можна сказати, до глибини розкрити душу.

Книжка призначена в першу чергу для середньозмішної молоді, однак її стиль такий приступний, що з користю та захопленням прочитає її кожний інтелігентний хлопець, у віці полового дозрівання, у віці, коли в душі ворухатся тисячі сумнівів, а на устах тремтять безліч незаспокоєних питань. Звичайно молоді звертається за виясненням до „свідоміших“ товаришів, а ці вказують найгіршу дорогу „пізнання“. Тому радіти треба, що наша молоді дістане цю вартісну та необхідну для неї книжку.

Появу „Юнака переможця“ радісно повитають також усі виховники та душпастирі-сповідники, що найдуть там зразок, як треба про ці справи з молоддю говорити.

Зовнішній вигляд книжки дуже при-

надний: добрий папір, ілюстрації, гарна вінєта на окладинці.

Михайло Приймак: Блудний син. сценічна картина в 3 діях. Львів 1931. Накладня Мих. Таранька, ціна 1'80 зол.

Притча про блудного сина в доволі щасливій інсценізації. Автор сам підкреслює в своїх додаткових „замітках для режисера“ актуальність теми: „Багато таких блудних синів є в наших селах, що то батьківське майно пускають, а опісля знаходяться поза скобками життя та й їх життєвським епітьомом являється тюрма, а часом і стричок“. В сьогоднішній час, коли нема майже одного села, де не було б аматорського гуртка і коли ці гуртки не маючи великого вибору добрих сценічних шутк, грають усяке безвартісне, а то й морально шкідливе дрантя, пест того роду як „Блудний син“ треба нам якнайбільше.

Думаємо всежтаки, що вказане було б, щоб перед виставою місцевий священик дав коротке, але змістове пояснення притчі, підкреслюючи при тому, що йде тут не тільки про земні добра, але головню про втрату Божого Вітцтваства та про відзискання його в тайні Покаяння.

Хібою песи, яку автор повинен справити в черговому виданні, є сцени залицянь (в 1. дії: Матан і Садокія і в 3-ій Садокія і Воротар). Ці сцени зродилися, мабуть, із пересвідчення, що ніяке представлення не може обійтися без любовних сцен. Тут вони зовсім зайві і можна б порадити режисерові, щоб їх пропустив без шкоди для цілості. Взагалі треба ствердити, що наші аматорські гуртки граючи переважно песи основані на лю-

бовній інтризі, причинюються в значній мірі до розбудження еротизму серед молоді, чому треба в розумний спосіб протидіяти.

Мих. Приймак: У **НУЖДАРИВ**, різдвяна картина в трьох діях, Львів 1935, Видавництво „Світ дитини“ Ц. 80 сот.

Гарна дитяча песенка, що повинна залишатися в душі глядачів і самих виконавців здорове зерно любови ближнього та християнського милосердя. Як таку можна її широко поручити відділам новиків та до росту КАУМ.

Календарець „ГОТОВСЬ“ на 1936. р. Перед нами другий річник календарця для молоді „Готовсь“, що не тільки в нічому не уступає своєму попередникові, але й ще його перевищує. Обсяг його збільшений до 128 сторінок тексту, через що зміст є дуже багатий (саме вичислення змісту займає майже дві сторінки). Невдто, щоб вдоволити деякі відмінні потреби студуючої й нестудуючої молоді, календарчик „ГОТОВСЬ“ появився у двох редакціях. Друга редакція приносить замість календаря на

останнє чвертьріччя 1935. р. та деяких рубрик короткий огляд історії України. На зміст календарця складаються: календарна частина, далі церковний, жидівський й астрономічний календар, термінарник і пригадки на кожний місяць, поштова й залізнична тарифа, історія України в датах, головні дані української статистики, інформації з нашого спорту, практично опрацьоване рятувальництво та підручна аптичка, знаки погоди й цілий ряд потрібних рубрик, таблицьок та багато вільного місця на записки.

При тому має календарець своє виразне під релігійним і національним оглядом ідеологічне обличчя, докладно зясоване в „Засадах українського юнака“, що надає йому й виховної вартості.

Завдяки цим усім прикметам календарець „ГОТОВСЬ“ на 1936. р. є під кожним оглядом вартісний. При тому ціна його незвичайно низька — 30 сотиків, — так що сміло можна його нашій молоді поручити.

ВАЖНІША ЛІТЕРАТУРА

про Католицьку Акцію і теми з нею звязані:

I. В українській мові:

1. Конституційний Статут К. А. Львів 1931. і Станиславів 1934.
2. Душпастирський Курс К. А. в Перемишлі 1934 р. (Видання Епарх. Інституту К. А. в Перемишлі).
3. О. Фромм — П. Дзедзик: Світські Апостоли до праці! Львів, 1934.
4. Організаційні вказівки для кружків К. А. У. М. (вичерпане).

II. В польській мові:

1. *Ks. Dr. Guerry:* Kodeks Akcji Katolickiej.
2. *R. Maeder:* Katolikiem jestem!
3. *Ks. Dr. St. Bross:* Akcja Kat. według orzeczeń Stolicy Apostolskiej, 2 tomy.
4. *Ks. Dr. St. Bross:* Pius XI. o Akcji Katolickiej.
5. *Ks. Dr. F. Sawicki:* Dusza nowoczesnego człowieka.
6. *Prof. K. Adam:* Istota katolicyzmu.
7. *O. K. Sudbrack T. J.:* Kuźnia Akcji Katolickiej.
8. *Ks. Dr. Machaj:* Zadania duszpasterskie świeckich.
9. *Ks. L. Civardi:* Podręcznik Akcji Katolickiej.
10. *Kard. Gasparri:* Katechizm katolicki.
11. *Wł. Deptuła:* Akcja kat. a organizacje kościelne.
12. *Ks. Dr. B. Kominek:* Apostolstwo świeckich w parafii (Praktyczne wskazówki dla Paraf. Akcji Katolickiej).
13. *Ks. St. Adamski:* Akcja Kat. a duchowieństwo.
14. Statut Konstytucyjny A. K. w Polsce oraz regulaminy.
15. *Ks. Dr. Szymański:* Akcja Kat. a działalność gosp. społeczna.
16. *Ks. Dr. F. Machaj:* Rozwiązanie sprawy społecznej w ramach Akcji Katolickiej.
17. *J. Św. Pius PP. XI.:* Encyklika o małżeństwie chrześcijańsk. („Casti connubii“ z dn. 31. XII. 1930).

18. *A. Vermeersch T. J.*: Katechizm małżeństwa chrześcijańskiego.
19. *J. Św. Pius PP. XI.*: Encyklika o chrześcijańskim wychowaniu młodzieży („*Divini Illius Magistri*“).

Цикль „Kultura Katolicka“:

20. *Sawicki*: Filozofja miłości.
21. *S. M. Renata*: *Sentire cum Ecclesia*, szkice liturgiczne.
22. *Garrigon-Lagrange*: Trzy nawrócenia i trzy drogi.
23. *Mäder*: Chrystus wielki Monarcha.
24. *Faber*: Dobroć.
25. *O. J. Woroniecki*: U podstaw kultury katolickiej.
26. *Sawicki*: Dlaczego wierzę?
27. *Tihamer Toth*: Katolicyzm a eugenika.
28. *Ks. A. Zychliński*: Tajemnica Słowa Wcielonego.
29. *Sawicki*: Filozofja życia.

Цикль „W służbie Królewskiego Kapłaństwa“:

30. *Kard. Bertram*: Charyzmaty duszy i pracy kapłańskiej.
31. *O. J. Woroniecki*: Królewskie kapłaństwo.
32. *Ks. Hounay*: Praktyczne zasady kierowania duszami (Przewodnik dla spowiedników).
33. *A. Pisceta SS.* i *A. Genaro SS.*: Teologia moralna.

Цикль „Piętas Catholica“:

34. *Ks. J. Zieja*: Wierzę! (Zasady życia chrześcijańskiego).
35. *O. Boissieu O. P.*: Życie wewnętrzne w duszach ludzi czynu.

Цикль „Biblioteczka Akcji Katolickiej“:

36. *Ks. Dr. Machay*: Wyzkolenie duchowne apostoła świeckiego.
37. Walka z pornografią.
38. *Mmgr. Dr. Reinhard*: Katolik świecki w nadprzyrodzonym organizmie Kościoła.
39. *Arcyb. J. Pizzardo*: Dyrektyw dla Akcji Katolickiej.
40. *Ks. Dr. Mazurkiewicz*: Czego uczą kryzysy ub. wieków.
41. *Ks. Dr. F. Machay*: Dogmatyczne podstawy Akcji Katol.
42. Statuty Stowarzyszeń Akcji Katolickiej.
43. Statuty i Regulaminy Stowarzyszeń A. K.
44. *Ks. Dr. W. Spikowski*: W Chrystusie odkupienie.
45. Dzieło Odkupienia.
46. *Ks. E. Wojtusiak*: Socjologiczne podstawy A. K.
47. Zasługi Kościoła dla ludzkości.
48. *Bkp. J. Mikes*: Komunizm i nacjonalizm w świetle chrześcijańskiego światopoglądu.
49. *Dr. A. Niedermayer*: Zadania lekarza-katolika.
50. *Ks. Dr. K. Kowalski*: Nadprzyrodzone podstawy Akcji Katolickiej.
51. Katolicyzm a rodzina.
52. *E. Januszkiewicz*: Rodzina a państwo.
53. *Ks. Prof. Dr. K. Michalski*: Rodzina i małżeństwo w świetle filozofii chrześcijańskiej.
54. *Ks. J. Rostworowski*: Istota małżeństwa w pojęciu katolickim.
55. *Dr. K. Górski Prof.*: Rodzina a kultura współczesna.
56. *Dr. S. Dąbrowski*: Eugenika katolicka.
57. *Dr. A. Niesiołowski*: Nowoczesny kryzys rodziny i jego przyczyny.
58. *Dr. M. Wachowski*: Jakie czynniki społeczne zagrażają rodzinie.
59. *Dr. Z. Włodkowska*: Kobieta a problem rodziny.
60. *Dr. Cz. Martyniak*: Państwo i rodzina.

Цикль „Biblioteka rekolekcyjna“:

61. *O. C. Markiewicz*: Zalety dobrego rekolekcjonisty.
62. Przeciw bezwstydnemu w druku i obrazku (kazania).
63. *Ks. K. Pękala*: Rekolekcje zamknięte szkołą ducha apostołskiego.
64. Bóg Panem i celem naszym.
65. *Ks. Dr. K. Kowalski*: Nauki rekolekcyjne o Akcji Katol.
66. Hoc signo vinces
67. Chrystus uświęca rodzinę. (Kazanie o rodzinie i wychowaniu).
68. *Ks. S. Abt*: Rekolekcje jako kurs życia wewnętrznego (Materiały dla XX. rekolekcjonistów).

Цикль „Szkoła czynu“:

(Популярні гутірки й виклади):

69. Łączmy siły parafji.
70. Zadanie A. K. w parafji.
71. O ofenzywę katolicką.
72. Kobieta w Akcji Katolickiej.
73. Apostolstwo zewnętrzne i wewnętrzne.
74. Wiara podstawą życia.
75. Jest Bóg!
76. Sekciarze — apostołowie fałszu.
77. Do walki z nowoczesnem pogaństwem!
78. Co należy wiedzieć o Akcji Katolickiej.
79. Praktykujący katolik.
80. Akcja Katolicka a ruch liturgiczny.
81. Kościół katolicki — dziełem Bożem.
82. Posłannictwo Kościoła.
83. Konstytucja Kościoła.
84. Następcy Apostołów.
85. Nowoczesny święty.
86. Do szeregów Chrystusowych!
87. W krzyżu zbawienie.
88. Dzieło Odkupienia.
89. Chrystus w parafji.
90. Zadania mężczyzn w Akcji Katolickiej.
91. Akcja Kat. a rodzina.
92. Rodzina a wychowanie.
93. Pius XI. — Papież Akcji Katolickiej.
94. Kościół i państwo.
95. Papieskie encykliki społeczne.
96. Akcja Kat. w służbie Kościoła.
97. Cześć Najśw. Serca Pana Jezusa a Akcja Katolicka.
98. W obronie rodziny.
99. Apostolskie zadanie Akcji Katol.
100. Organizacja Akcji Katolickiej.
101. Jaką powinna być rodzina chrześcijańska.
102. Chrystus-Król w rodzinie.
103. Jednostka a społeczeństwo.

(Щомісяця виходять нові випуски).

III. В німецькій мові:

1. *Emil Fiedler*: Defensive oder Offensive?
2. „ „ Von den Sünden unserer Väter.
3. „ „ Komme Dein Reich.
4. „ „ Der Neue Mensch.
5. „ „ Allerhand Volk im Gottesreich.
6. „ „ Warum denn Zickzack gehen?
7. *Anton Orel*: Revision der modernen Wirtschaftsauffassung.
8. Die Front der Arbeit.

IV. У французькій мові:

1. *Dr. René Biot*: Au Service de la Personne Humaine. 1934.
2. *D. Lallement*: Principes catholiques d' action civique. Вид. Desclée, de Brouvert et Cie Париж. Стр. 150. Ціна фр. фр. 12 62
3. *Petit manuel des questions contemporaines*. Це рід малого катехизму в справах родинних, суспільних і політичних. Видання „Bonne Presse“ у Парижі.
4. *Petit catéchisme de l'Action catholique*. *Mgr. R. Fontenelle*. 18×12, стор. 32. Fr. 1.15 (Вид. „Bonne Presse“).
5. *Code civile* (Esquisse d'une synthèse sociale catholique. Fr. 6.60. Вид. „Spes“ — Париж.
(Далі буде)

Х р о н і к а

Смерть кард. Сінчеро. Несподівано наспіла вістка про смерть кард. Сінчеро, секретаря св. Конгрегації для справ східної Церкви, людини, що все прихильно ставилася до наших потреб. Ген. Інститут К. А. греко-кат. Галицької Церк. Провінції присвятив йому згадку на засіданні дня 8. II. 1936. Члени повстанням з місць вшанували пам'ять Покійного та відмовили молитву за Його душу.

Конференція ВПреосв. Єпископату Галицької Церк. Провінції відбулася у Львові в днях 23 і 24. грудня 1935.

Як знаємо зі спільного Іст. Листу, ВПреосв. Єпископат прийняв спільні для цілої Провінції статuti товариств католицької Акції.

Ювілей 35-ліття від хвилини вступлення ого Експеленції Митрополита Кир Андрея на митрополичий престіл у Львові святкували всі вірні незвичайно радісно й торжественно в дні 16 січня 1936. Ранком цього дня відправлено Служби Божі в наміренні Ювілята в усіх Церквах АЕпархії. В храмі св. Юра у Львові зібралося — без огляду на робочий день — безліч народу. На окремих місцях засіли представники всіх українських політичних, економічних та культурних установ, між ними й Генеральний Інститут К. А. в особах Президента, Директора й Секретаря.

Після Архієр. Служби Божої представники Клиру й усіх світських установ зібралися в палаті Найдостойнішого Ювілята, щоб устами Преосв. Кир Никити та Вп. Сен. Ю. Павликовського висловити йому всенародній поклін, віддання і найглибшу подяку за його невтомний труд і заслуги для Церкви і укр. народу. Відійшли обдарені великим духовним даром Ювілята: Його прекрасним словом, в котрому в чудову гармонію сплітався довголітній життєвий досвід з молодечим жаром та ентузіазмом.

„Повоєнна людина“. На цю тему відбувся в Марійському Т-ві Пань відчит Др. М. Дзеровича. Опираючися на статистиках клінік, прелегент виказав, що повоєнна людина ріжниться від передвоєнної захитанням рівноваги нервної системи. Причиною цього явища: війна і зв'язані з нею переживання, повоєнна нужда і боротьба за хліб насущний, врешті боротьба за ідеологію, незнана до війни широким масам. Усі ті чинники з особливою силою ломлять незагарто-

вану нервну систему молоді та впливають і на те, що кожне чергове покоління приходить на світ слабше як під фізичним, так і психічним оглядом від попереднього.

Стоїмо в тому ж положенні, що колись загибаючий Рим. Перед нами — невідоме. До вибору маємо 2 дороги: 1) дождити з резигнацією загибелі, 2) пробувати рятуватися.

Якщо шукатимемо способів рятунку, то мусимо прийти до висновку, що рятунок може нам дати тільки повна обнова духа, що її несе людству Католицька Акція.

Видавнича діяльність Ген. Інституту К. А. Розуміючи добре, що поширенню ідей Кат. Акції найбільше допоможе друковане слово, Ген. Інститут К. А. поробив заходи, щоб уже в найближчому часі приступити до видавання найконечнішої літератури. До тієї цілі покликано до життя ширшу колегію, зложено з найвизначніших українських католицьких письменників духовних і світських. На першому засіданні цієї Видавничої Колегії устійнено такі напрямні діяльності на найближче майбутнє:

1. Видаватиметься оригінальні та перекладні основні праці про теорію та практику К. А., що служитимуть як підручники ОО. Церковним Асистентам і світським Провідникам,

2. Видавати масові книжечки для народу яких ціль: популяризація знання в католицькому освітленні.

3. Прямувати до поширення журналу „Кат. Акція“ та до переімені його ще в цьому році з кварталника в місячник.

Замкнені реколекції для мужчин із інтелігенції підготовляє ген. Інститут К. А. на місяць липень ц. р. Умисне вибрано цей час, бо це час вакацій і відпусток, отже зможуть взяти в реколекціях участь також ті, котрі в іншу пору не могли б звільнитися від своїх заводових обов'язків.

Точніші інформації подамо пізніше, тепер звертаємося з проханням до ОО. Парохів, щоб зволіли зацікавити вісткою про замкнені реколекції своїх парохіян-інтелігентів. Всякі запити в цій справі просимо звертати до Ген. Інституту К. А., Львів, Зіморовича 3. I.

Простіть надсилати за 1936. р. 2 (два) золоті, як зворот коштів друку й експедиції „Католицької Акції“. В тій цілі залучуємо чеки П. К. О. до цього числа!

Виходить що три місяці. — Видається за відомом і благословенням церковної Влади.
Видає: Ген. Інст. Кат. Акції. Львів, Зіморовича 3/І. Редагує Колегія.

KATOŁYĆKA AKCJA
Lwów, Zimorowicza 3/1.

Należytość pocztową opłacono ryczałtem.